

Matica crnogorska i Glavni grad Podgorica
u saradnji sa Gimnazijom „Slobodan Škerović“ iz Podgorice
predstavljaju projekat namijenjen crnogorskim školama

Crnogorsko ćirilsko štamparstvo XV i XVI vijeka - izložba -

Matica crnogorska je prošle godine u saradnji sa Ministarstvom kulture i Glavnim gradom Podgorica realizovala izložbu *Crnogorsko ćirilsko štamparstvo*, povodom jubileja 525 godina od štampanja *Oktoiha prvoglasnika* (Crnojevića štamparija) i 500 godina od štampanja *Psaltira* i *Služabnika* (prvih knjiga iz štamparije Božidara Vukovića Podgoričanina). Ova zapažena izložba predstavljena je u više crnogorskih gradova ali i u glavnom gradu Bugarske – Sofiji, đe je u saradnji sa Bugarskom akademijom nauka bila izložena u Nacionalnoj biblioteci, povodom obilježavanja 150 godina Bugarske akademije nauka.

Samo par decenija nakon Gutenberga, crnogorska dinastija Crnojevića osniva prvu štampariju na Balkanskom poluostrvu i prvu državnu štampariju u Evropi. Inkunabule iz Crnojevića štamparije i knjige iz štamparije vojvode Božidara Vukovića Podgoričanina, predstavljaju prvorazredni simbol crnogorske nacionalne kulture, identiteta i samosvijesti. Ovim projektom želimo da našim učenicima približimo domete i civilizacijska dostignuća crnogorskog ćirilskog štamparstva XV i XVI vijeka. Izložbu čini 6 bogato ilustrovanih panoa sa pratećim tekstom.

U programu učestvuju Ana Medigović, sekretarka za kulturu i sport Glavnog grada, Zoja Bojanić Lalović, direktorica Gimnazije i Dragan Radulović, predsjednik Matice crnogorske.

Program će biti održan u Gimnaziji „Slobodan Škerović“ u Podgorici, u četvrtak 15. oktobra 2020, s početkom u 10 časova.

ЦРНОГОРСКО ЋИРИЛСКО ШТАМПАРСТВО XV И XVI ВИЈЕКА

Црнојевића шtamпарија
1493–1496

СПОМЕН БИСТА ЂУРЂА ЦРНОЈЕВИЋА
рад академског вајара Силвана Лукевића
(Национална библиотека Црне Горе „Ђурђе Црнојевић“, Цетинје)

„ЗА ЦРНОГОРЦЕ ВА ВА СВАКАКО ИСТАКОУТИ ДА
ИХ ТАДА НИЈЕ БИЛО ВИШЕ ОД 4000, ПА СЕ НИХОВО
ЋИРИЛСКО ШТАМПАРСТВО ОДЛУКОВО ЧИНИ
ОСОБИТО ВЕЛИКИМ КОРАКОМ.“

Стефан Јамњеновић
државни историчар

ГРБ ДИНАСТИЈЕ ЦРНОЈЕВИЋ - XV ВИЈЕК

ЦРНОЈЕВИЋИ су трећа црногорска династија, након Војиславевића и Балшића.

ЂУРЂЕ ЦРНОЈЕВИЋ (око 1460–1503), син Ивана Црнојевића, владао је Црном Гором од 1490. до 1496. године. Оснилаг је прве црногорске штампарије. У својој политици ослањао се на Млетке. Повео се с француским краљем Карлом VIII у настојању да покрене крсташки рат против Османлија.

Заслугом црногорског владара Ђурђа Црнојевића заступано је и утемељено ћирилско штампарство у Црној Гори крајем XV вијека. Он је у Венецији 1492. године наредио штампарију која је почела с радом 1493. године на Ободу и Цетинју.

Прва црногорска штампана књига је била *Октоих првогласник*, инкунабула¹ која је угледала свијет 4. јануара 1494. године.

Степан културѣ у Црној Гори тог времена мори да је био веома високо захваљујући везама с Венецијом. Црнојевић су оснивали на Цетинју прву бугарску јединицу на Балканском полуострву.

Fransis Dvornik
Univerzitet Harvard

У словенском свијету на старословенском језику штампане су прве књиге у Кракову 1490–91. године, а након тога у Црној Гори. Штампарија Ђурђа Црнојевића, владара Зете, била је прва државна штампарија у Европи.

ПРВА ЦРНОГОРСКА ШТАМПАРИЈА ОДМЕРЛА ЈЕ ЗНАЧАЈУЉИВУ УСТАНОВЉАВАЊУ ОБИТЕЉИВЕ КЊИЖИЧЕ КУЛТУРЕ И ИЗВРШЕНА СПРЕДЕЉИВУ УНИЦА НА УСТАНОВЉАВАЊЕ ИВАЗНО БИВРАЧНОГ ШТАМПАРСТВА, ПОСРЕВО У ЈУЖНОСЛОВЕНСКИМ ЗЕМЉАМА.

Проф. др Ђељко Ђељковић
руски слависта

¹ИНКУНАБУЛЕ (од лат. *Incunabula* – колицека, најраније дјетињство) јесу првостампане књиге, које се обично на најстарије отиске израде књига, издати пре од првог издања књиге до 1500. године.